

СУЧАСНА КЛАСИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ФОРМ РЕАЛІЗАЦІЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Руслан Олегович КОРЖ,

*Науково-дослідний інститут
публічного права, м. Київ, Україна*

Правова природа адміністративно-правових форм реалізації координаційної функції органів прокуратури щодо запобігання та протидії злочинності полягає в забезпеченні легітимного механізму їхньої скоординованої взаємодії, без створення відносин адміністративного підпорядкування між прокуратурою та іншими правоохоронними органами, з метою підвищення ефективності правоохоронної діяльності, охорони публічного порядку, зміцнення законності та захисту прав і свобод людини в Україні.

Щодо видів адміністративних форм, теоретики права вважають, що за характером і правовою природою форми діяльності суб'єктів публічної адміністрації поділяються на: 1) видання адміністративних актів: - видання підзаконних нормативно-правових актів; - видання індивідуальних адміністративних актів. При цьому, видання підзаконних нормативно-правових актів – це правотворчий напрямок діяльності публічної адміністрації, що передбачає розпорядчу діяльність, спрямовану на виконання законів шляхом розроблення та встановлення підзаконних правил загального характеру; 2) укладення адміністративних договорів; 3) учинення інших юридично значущих адміністративних дій; 4) здійснення матеріально-технічних операцій [3, с. 132].

Якщо звернутися спеціально до законодавства, то за Законом України «Про прокуратуру» Генеральний прокурор, керівники відповідних прокуратур, їх перші заступники та заступники відповідно до розподілу обов'язків координують діяльність правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності. Основною формою координації є проведення координаційних нарад з керівниками правоохоронних органів, на яких заслуховується інформація щодо їхньої діяльності у сфері протидії злочинності. Рішення координаційної наради є обов'язковим до виконання всіма зазначеними в ньому правоохоронними органами. Порядок та інші форми координації затверджуються наказом Генерального прокурора [1].

Щодо інших форм, то найбільш поширеними формами такої координації з питань протидії злочинності на міжнародному рівні є: – участь у підготовці й реалізації міжнародних договорів (угод) щодо надання правової допомоги у цивільних, сімейних справах і кримінальних провадженнях; – участь у розробці й реалізації нормативно-правових актів міжнародного співробітництва, які регулюють права особи; – розробка, укладення і реалізація міжнародних угод зі спільної протидії організованих злочинності; – обмін інформацією, до якої виявляють взаємний інтерес правоохоронні органи країн-учасниць міжнародного співробітництва, в тому числі щодо

чинного законодавства і практики його застосування; – проведення спільних аналітичних, наукових досліджень у сфері протидії злочинності та корупції; – обмін досвідом правоохоронної діяльності; – використання наявних можливостей і ресурсів для підготовки й навчання кадрів, підвищення їх кваліфікації, проведення семінарів, конференцій та інших навчально-практичних заходів; – надання матеріально-технічної і консультативно-довідкової допомоги; – координація дій органів прокуратури – з надання правової допомоги; органів досудового розслідування – з виконання окремих слідчих дій у кримінальних провадженнях щодо транснаціональних та інших особливо небезпечних злочинів; – допомога зі встановлення адреси, місця роботи і доходів осіб, до яких пред'явлено вимоги, що впливають із цивільних і сімейних справ та кримінальних проваджень [4, с. 73-78].

Згідно Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності: наказ Офісу Генерального прокурора від 8 лютого 2021 р. № 28 координація може здійснюватися також в інших формах: - проведення спільних нарад з керівництвом правоохоронних та інших державних органів; - створення міжвідомчих робочих груп; - здійснення спільних виїздів у регіони для проведення узгоджених дій, перевірок і надання допомоги правоохоронним органам у протидії злочинності; - обмін аналітичною інформацією з питань протидії злочинності, проведення спільних аналітичних досліджень; - розробка спільних наказів, а також підготовка листів інформаційного характеру і документів організаційного та методичного спрямування; - розробка і забезпечення виконання спільних планів із запобігання, виявлення та припинення кримінальних правопорушень, усунення причин та умов, які сприяли їх вчиненню; - взаємне використання можливостей з підготовки і навчання кадрів, організація та проведення спільних тренінгів, семінарів, конференцій та інших заходів із метою підвищення кваліфікації працівників органів прокуратури та правоохоронних органів; - розробка пропозицій з питань удосконалення системи кримінальної юстиції та правового регулювання у сфері протидії злочинності; - ініціювання проведення наукових досліджень у сфері протидії злочинності. За наявності підстав керівництвом органів прокуратури за участі правоохоронних та інших державних органів відповідного рівня можуть проводитися інші узгоджені заходи у встановленому законодавством порядку [2].

Отже, форми реалізації координаційної функції органів прокуратури щодо запобігання та протидії злочинності в Україні слід класифікувати наступним чином:

1) організаційно-узгоджувальні форми, що спрямовані на безпосереднє погодження позицій, дій та рішень між органами прокуратури, правоохоронними та іншими державними органами. До них належать спільні наради з керівництвом правоохоронних та інших державних органів, міжвідомчі робочі групи, консультації, спільні виїзди в регіони, узгоджені перевірки, робочі зустрічі, оперативні міжвідомчі штаби або тимчасові координаційні групи;

2) нормотворчі та праворегулятивні форми, через які результати координаційної діяльності набувають нормативного, організаційно-розпорядчого або методичного оформлення. Це розроблення спільних

наказів, методичних рекомендацій, інформаційних листів, пропозицій щодо змін до законодавства, міжвідомчих алгоритмів дій, стандартних операційних процедур, меморандумів і протоколів взаємодії;

3) програмно-планові форми, що забезпечують перехід від загального узгодження намірів до конкретної системи дій, строків, виконавців та очікуваних результатів. До цієї групи належать спільні плани, регіональні програми, міжвідомчі дорожні карти, комплексні плани запобігання, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, а також плани усунення причин і умов, що сприяють злочинності;

4) інформаційно-аналітичні форми, що спрямовані на збирання, обмін, систематизацію інформації про стан та тенденції злочинності. До цих належать обмін статистичною, оперативною, аналітичною та довідковою інформацією, підготовку спільних аналітичних документів, моніторинг тенденцій злочинності, кримінологічне прогнозування, спільну оцінку ризиків, формування криміногенних профілів регіонів або сфер суспільних відносин;

5) контрольно-моніторингові форми, які забезпечують перевірку реального виконання узгоджених рішень і спільних заходів. До таких форм належать заслуховування інформації про стан реалізації узгоджених заходів, оцінка результативності спільних дій, підготовка підсумкових звітів, виявлення причин невиконання рішень та ініціювання питання про відповідальність винних осіб;

6) кадрово-навчальні та методичні форми, що спрямовані на підвищення професійної спроможності прокурорів і працівників правоохоронних органів, відповідно до єдиних стандартів. До них належать спільні тренінги, семінари, конференції, навчальні програми, стажування, обмін досвідом, моделювання практичних ситуацій, підготовка методичних матеріалів для прокурорів і працівників правоохоронних органів;

7) науково-дослідні та експертно-консультативні форми, за допомогою яких координаційна діяльність прокуратури отримує наукове, правове та експертне обґрунтування. Це ініціювання і проведення наукових досліджень у сфері протидії злочинності, залучення науковців, експертів, аналітичних центрів, громадських організацій, міжнародних фахівців, підготовка експертних висновків і науково-практичних рекомендацій;

8) міжнародно-правові та транснаціональні форми, що застосовуються у випадках взаємодії з іноземними компетентними органами, міжнародними організаціями або реалізації міжнародно-правових механізмів. До них можна віднести участь у міжнародному співробітництві, обмін інформацією з іноземними компетентними органами, спільні заходи щодо протидії транснаціональній організованій злочинності, кіберзлочинності, торгівлі людьми, корупції, легалізації злочинних доходів, а також координацію дій у сфері міжнародної правової допомоги;

9) цифрово-комунікаційні форми, що пов'язані з використанням електронних засобів комунікації, цифрових платформ, захищеного обміну даними та дистанційних форматів взаємодії. До цих належать використання захищених електронних платформ міжвідомчої взаємодії,

відеоконференцзв'язку, електронного обміну аналітичними матеріалами, цифрових панелей моніторингу виконання спільних заходів, інтегрованих баз даних у межах закону, електронних реєстрів координаційних рішень;

10) комунікативно-превентивні форми, що спрямовані на зовнішню взаємодію органів прокуратури та правоохоронних органів із суспільством, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, освітніми установами, правозахисними організаціями та медіа. Це спільні інформаційні кампанії, публічне інформування про результати протидії злочинності, взаємодію з громадськими об'єднаннями, органами місцевого самоврядування, освітніми установами, правозахисними організаціями.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 2-3. Ст. 12.
2. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності: наказ Офісу Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-21#Text>
3. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / В.В. Галунько, В.І. Курило, С.О. Короєд та ін. Херсон: Грін Д.С., 2015. 272 с.
4. Мудров А., Європіна І. Форми координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. № 3. С. 73-78.